

СЕРІЯ «КАЗКА – НЕ КАЗКА, А БАТЬКАМ ПІДКАЗКА»

Ірина Бондаренко

Першокласники UA

Роздуми маленької школярки

Ілюстрації
Ганни Осадко

УДК 82-342
ББК 83.8
Б 81

*Серія «Казка – не казка, а батькам підказка»
заснована 2011 року*

Бондаренко І.

Б 81 Першокласники UA. Роздуми маленької школярки : Оповідання. / І. Бондаренко — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2013. — 192 с. (Серія «Казка – не казка, а батькам підказка»)

ISBN 978-966-10-2944-5

ISBN 978-966-10-2417-4 (серія)

Ця книга написана від імені шестирічної дівчинки Ліни, яка іде у перший клас. Що хвилює дитину, що залишає у її душі найяскравіші сліди? За чим вона спостерігає, як переносить перші невдачі та успіхи? Які емоції та враження залишає школа у «першачків»?

Про це та інше – чергова книга із серії «Казка – не казка, а батькам підказка».

УДК 82-342

ББК 83.8

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

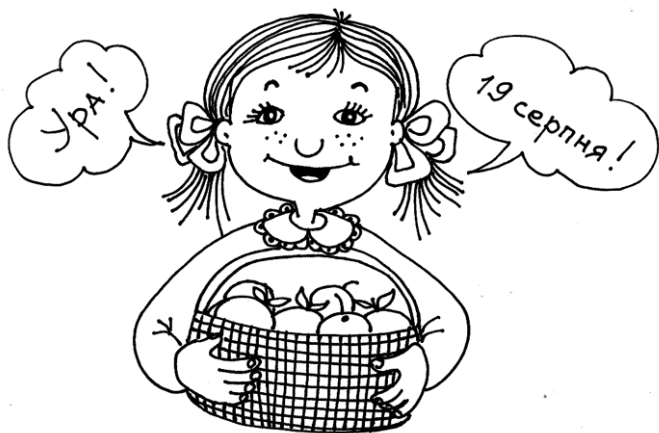
ISBN 978-966-10-2944-5
ISBN 978-966-10-2417-4 (серія)

© І. Бондаренко, 2013
© Г. Осадко, ілюстрації, 2013
© Навчальна книга – Богдан, 2013

Розділ I

Перше вересня. Батьки і діти

Ліна дуже чекала 19 серпня. Ну, те, що свято — яблучний Спас і буде повно яблук, то одне. А те, що в неї *важливий* день народження — то інше. Чому важливий? Бо їй виповнюється 6 років. А це означає, що можна буде нарешті йти в школу — як усі знайомі *дорослі* дівчатка. Мама й татко заздалегідь підготувалися, повели дівчинку купляти форму — бордовий сарафанчик і такий самий бордовий піджачок. Іще в неї будуть величезні білі бан-

тики, як у Ніночки, подруги з двору. Щастя, що Ніночка — така весела, така пустотлива — буде з Ліною в одному класі. А Юрчик, неслухняний розбишака з садочку, що ніколи не давав їй спати під час тихої години, нарешті мучитиме когось іншого. А може, він виправиться і стане чемним? Цікаво, а нові дівчатка захочуть із нею дружити? Це стане відомо лише 1 вересня.

Ось воно, 1 вересня, перший день у школі. Ліночка, відома чепуруха, одягнула гарненьку блузочку з вишивкою на рукавчиках, білі підколінки, новесеньку форму, затулилася від усіх великим букетом жовтих хризантем (здрастуй, осінь!), схопила за руку маму, бо ж татко обвішався камерами та фотоапаратами, напросила на перший дзвоник усіх рідних — бабусь і дідусів у двох примірниках і попростувала до школи.

мама попросить щось зробити, а він не зробить — і за це йому нічого. А Ліна в подібній ситуації й заробити може. Ось, наприклад, сьогодні. Ліна захотіла розслабитись і вляглась на *стіл* — в той час, як мама саме на ньому прибирала, і що ж? Ясна річ, Ліна заробила. Правда, перед тим вона ще кілька разів головою об стінку товклась, бо робити було нічого — то й що, хіба це привід, щоб її ляснули по певному місцю? Звичайно ж, ні. Влупили її цілком несправедливо. Добре татові, скоріш би вже вирости і піти на роботу.

Потім узяти Захара, в якого Ліна була закохана — цілих три тижні. Тепер вона в нього *майже* (улюблене її слово) закохана. Чому майже? Бо Захара пересадили до Ніночки. Тепер він — у понеділок перед письмом, у вівторок перед читанням, у середу перед фізкультурою — весь час повторював: «Як добре, що мене пересадили! Як добре, що мене пересадили від Анжеліни!». І чим вже вона так йому допекла? За версією Ліни, Захар усе читав на-

перед, і його за це сварили. Тому й пересадили. Оце й усе. Ліна його зовсім не змушувала читати усі тексти наперед! Тепер Ліна сидить зі Славком. Він непоганий, тільки читати не вміє зовсім, тому наперед не читає, вчителька його не сварить і Ліна ні в чому не винна.

День Святого Валентина. Якщо хтось думає, що це лише доросле свято, то дуже помиляється. Це день, коли всі у всіх закохані. Наприклад, бабуся Інна з дідусем Толиком вибрали собі одну Валентину на двох. Ясна річ, що то була Анжеліна. Мала отримала вишуканий подарунок — порцелянову ляльку, усю замотану-запаковану у квітчастий папір, бо це ж сувенір. Що таке порцеляна, Ліна не дуже розуміла. Тому й повідомила батькам, що має нову ляльку з глини! Батьки уявили собі щось грубе, неотесане, навіть дивувались, де можна взяти таку

тоді татко, що саме проходив повз прочинені двері дитячої, нарешті дізнався, що ж насправді відчувала його горда і врівноважена донька. «Це сон! Це сон! Це справжній сон!» — раз по раз тихенько повторювала щаслива без міри мала. Інструкцію, видрукувану дрібним шрифтом, Ліна (аякже, кінець першого класу!) вивчала сама.

На кінець першого класу сформувались і танцювальні уподобання майбутньої солістки. Ліна розпізнає різні види танців, як от: східні та українські народні і пригадує, що танець живота вона вже виконувала — *давно*, в садочку. Щойно по телевізору починають показувати танцювальні номери, як Ліна хутко зістрибує з ліжка, на якому саме ліниво вилежувалась, і починає повторювати усі рухи за екранною танцівницею. Особлива розкіш буває, коли показують виступи старших дівчаток із Ліниного ансамблю. Ліна негайно збирає усіх рідних перед телевізором і зобов'язує дивитись її передачу. Ритмічно витанцьовуючи, Ліна начіпляє

на своє маленьке хитре личко вираз абсолютного блаженства і безмежного щастя.

Ні, рік таки минув даремно. Попереду довжелезні (перші у житті!) канікули, обіцяна батьками поїздка на море (цікаво, чи більше воно за місцеве озеро?), похід з татком у Карпати (отут Ліна уже була мандрівниця). Прощай, перший клас! (А в другому хоч буде цікаво?..).

ПІСЛЯМОВА

Збігає безтурботне літо, і ті батьки, у яких підростають першокласники, схвилювані не на жарт. Адже не за горами свято Першого дзвоника, а скільки ще невирішених проблем, сумнівів, запитань... «Чи не зарано ми віддаємо свою дитину до школи?», «Може, зачекати ще один рік?», «Чи впорається мій малюк?», «Чи не позбавляємо ми його дитинства?», «А раптом школа стане для нього складною психологічною травмою?». І запитань таких — сотні...

Оцінити розвиток майбутнього першокласника можна самим або проконсультуватися у дитячого психолога. Спеціальні тести для визначення готовності дитини до школи зараз продаються у книгарнях. Вони зазвичай перевіряють:

- розвиток пам'яті (норма при запам'ятовуванні 10 слів — 6 і більше слів);
- чистоту вимови; уміння повторити складне слово; уміння розрізнити звуки в словах;
- розвиток мови (багатство словника, здатність скласти розповідь за малюнком, переказати почуте);
- довільна увага (уміння працювати над учбовим завданням упродовж 10 хвилин, не відволікаючись);
- готовність руки до письма (треба скопіювати нескладний малюнок, нескладну фразу);
- уміння діяти згідно інструкції (намалювати візерунок по клітинках під диктування, скласти візерунок з кубиків за зразком);
- розвиток логічного мислення (уміння знайти схожість-відмінність, узагальнювати, назвати зайвий із запропонованих предметів; розташувати картинки, пов'язані сюжетом, в потрібній послідовності);
- просторову орієнтацію (уміння назвати, де знаходиться предмет — праворуч, ліворуч, за, над, під і так далі);
- загальну обізнаність дитини про навколишній світ;
- елементарні математичні навички (порядковий рахунок до десяти, прямий і зворотний).

Як правило, коли дитина іде у перший клас, вона уже повинна знати букви, цифри, уміти описувати картинки

і читати по складах. Коли школа спеціалізована — часто вимагаються базові знання з іноземної мови. Але це все — лише верхівка айсберга. Так, звісно, знання потрібні, але найголовніше — це психологічна підготовка дитини до школи. А цьому, на жаль, не приділяється належна увага ні з боку батьків, ні з боку педагогів. Тому часто першокласники, які завиграшки читають і лічать до ста, не можуть всидіти на уроках, зосередити увагу на навчальному предметі, серйозно поставитися до своїх обов'язків учня. А це, у свою чергу, призводить до зауважень, докорів, поганих оцінок. Як наслідок — погіршується самооцінка дитини, вона втрачає позитивну мотивацію до навчання. Як запобігти таким проблемам?

Психологічна готовність вашої дитини до навчання у школі ґрунтується на трьох чинниках: інтелектуальній готовності, спілкуванні у процесі навчання та мотивації до навчання.

Показниками інтелектуальної готовності є розвиток мислення та мови, тому дитину треба вчити робити самостійні висновки, виявляти причинно-наслідкові зв'язки між подіями. Передусім я раджу після прочитання казки, оповідання, віршика поставити малюкові кілька запитань, що стосуються головних героїв; попросіть його переказати своїми словами зміст твору. Трохи старші дітки повинні аналізувати текст на глибшому рівні: «Як ти думаєш, чому герой так вчинив?», «Як би ти вчинив на його місці?», «Як ти вважаєш, що хотів сказати нам автор цієї казки?».

Потрібно розвивати логіку дитини, і для цього існує безліч ігор. Важливою на даному етапі є робота з картинками. Запропонуйте малюкові знайти кілька картинок, об'єднаних спільною темою, і виявити «зайву» (наприклад, яблуко, апельсин, груша, кіт). Для розвитку орієнтації у просторі підійде гра «Знайди скарб»: ведучий пропонує дітям відшукати скарб (це може бути шоколадка, іграшка, будь-який предмет), орієнтуючись на усні вказівки ведучого («Поверни ліворуч і зроби п'ять кроків» і т.п.).

Важливо приділити належну увагу моториці руки, адже першокласникам доводиться багато писати. Пропонуйте ди-

тині ліпити, малювати, вирізати. Поєднуйте ручну працю із розвитком мовлення («Як у тебе вийшло це змайструвати?», «Що ти робив спочатку?», «А потім?»).

Окрім інтелектуальної готовності до школи, не слід забувати про уміння дитини спілкуватися з учителем та однокласниками у процесі навчання. Важливо, щоби у дитини був досить різноманітний досвід спілкування з незнайомими людьми – і дорослими, і дітьми. Давайте малюкові можливість попрактикувати у встановленні нових контактів. Це може відбуватися в поліклініці, на дитячому майданчику, в магазині. Готуйте майбутнього першокласника і до того, що в школі він може зіткнутися не лише з позитивними, а й негативними оцінками своєї роботи. Тобто, у дитини повинен бути досвід і похвали, і осуду. Важливо, щоби малюк розумів найголовніше: критикуючи його, ви даєте оцінку не йому загалом, а якомусь конкретному вчинку.

Щоби у дитини було менше проблем у житті, у неї повинна бути вироблена стійка позитивна самооцінка. Тоді на зауваження чи на низьку оцінку учителя дитина не образиться, а постарается щось змінити.

Варто створити у першокласника позитивну мотивацію до навчання: хваліть його за дрібні успіхи, у разі невдачі не сваріть його і у жодному випадку не порівнюйте з іншими учнями!

Зауважимо, що існують ще й певні медичні показники, що визначають готовність дитини до навчання в школі. Отож, коли у вашої дитини після «першого знайомства» з навчальним закладом знижується вага, рівень гемоглобіну в крові, гострота зору, з'являються головні болі, спостерігається низька працездатність, присутня підвищена тривожність, проявляються неврози, то вона ще зовсім не готова до шкільного життя!

Живіть інтересами дитини, займайтеся з нею, радьтеся із професійними психологами – і ви відчуйте, коли дитина буде психологічно, емоційно та інтелектуально готова до школи. Завдання батьків на етапі підготовки до навчання – допомогти дитині «дозріти» до школи, ні в якому разі не підганяючи цей процес.

Анна Лученко, психолог

Зміст

Розділ I. Перше вересня. Батьки і діти	3
Розділ II. Ліна ходитиме на танці!	9
Розділ III. Хворобливо-карантинний	18
Розділ IV. Гогі — окраса квартири. Ліна і татко	32
Розділ V. Звідки беруться діти?	41
Розділ VI. Ліна та її володіння	45
Розділ VII. Знову до школи. Перші світські бесіди	51
Розділ VIII. Завбачливість та хазяйновитість малої школярки.	56
Розділ IX. Догляд за татком. Математика стає улюбленим предметом.	59
Розділ X. Свята на порозі. Різдвяні подарунки . .	66
Розділ XI. День народження тьоті Іри. Ліна у прибиральницях	74
Розділ XII. Дівочі розваги	80
Розділ XIII. Шкільні пригоди бабусі Тані.	84
Розділ XIV. Першокласники в морози. Перше кохання	88
Розділ XV. Тьотя Іра приходить в гості	93
Розділ XVI. Ліна з татком хазяйнують. Гогі спостерігає	98
Розділ XVII. День народження бабусі Шури. Щука зустрічається з пловом	103
Розділ XVIII. Бабуся Таня і семикласники.	107
Розділ XIX. Ліна відвідує театр і... ресторан . . .	110
Розділ XX. Чи існує на світі справедливість? День усіх закоханих	114
Розділ XXI. Ліна навчає Гогі, а татко — Ліну	118
Розділ XXII. Ліна вчиться і ...казиться.	120

Розділ XXIII. Коклети і канпот. Бабусі Тані пропонують хабар	123
Розділ XXIV. Видові ознаки першокласника . . .	126
Розділ XXV. Знову дитячий театр	130
Розділ XXVI. Ліна тренує м'язи. Вихідні у дідулі Толика	132
Розділ XXVII. Бабуся Таня воює із 7-м Б	137
Розділ XXVIII. Що таке справжня любов і коли краще одружуватись?	141
Розділ XXIX. Восьме березня. Ліна вчить танцювати тьотю Іру	143
Розділ XXX. Успіхи усюди. Ліна вибирає меблі . . .	148
Розділ XXXI. Хлопці класу продовжують бешкетувати. Гогі демонструє перші успіхи	153
Розділ XXXII. Особливості побуту першо- класників. Поетичний конкурс у ресторані	155
Розділ XXXIII. Весна надворі — нові страхи першокласників. Гогі економить електроенергію	157
Розділ XXXIV. В очікуванні великодніх канікул	161
Розділ XXXV. Остання чверть першого класу	165
Розділ XXXVI. Про пилюку, евакуацію та образи	168
Розділ XXXVII. Фаст фуд та інші чужомовні слова	174
Розділ XXXVIII. Дівчатка воюють з хлопцями — і перемагають	178
Розділ XXXIX. Підводимо підсумки	182

Літературно-художнє видання

Серія «Казка – не казка, а батькам підказка»

БОНДАРЕНКО Ірина Михайлівна

**ПЕРШОКЛАСНИКИ УА.
Роздуми маленької школярки**

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Ірина Дем'янова*
Ілюстрації *Ганни Осадко*
Комп'ютерна верстка *Ірини Демків*

Підписано до друку 21.12.2012. Формат 84×108/32.
Папір офсетний. Гарнітура Baltica.
Умовн. друк. арк. 10,08. Умовн. фарбо-відб. 10,08.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №370 від 21.03.2001 р.
Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com

ISBN 9789661029445

